

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Datum: 2020-09-21
Reviderad:
Dokumentet gäller för: Hallsbergs kommun
Dokumentansvarig:
Ärendenummer: 20/KS/139

Biblioteksplan 2020-2023

HALLSBERGS
KOMMUN

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Några viktiga styrdokument	3
1.1.1	Bibliotekslagen i korthet	3
1.1.2	Skollagen och läroplanen	4
1.1.3	Strategiska områden i styrsystem för Hallsbergs kommun	4
2	Bibliotekets roll i Hallsberg	4
3	Personal	5
4	Omvärld	6
5	Fokusområden	6
5.1	Barn och unga	6
5.2	Samverkan.....	8
5.3	Tillgänglighet	8
6	Utvärdering	9

1 Inledning

Biblioteksplanen är ett politiskt beslutat styrdokument som anger inriktningen för kommunens biblioteksverksamhet och de områden som prioriteras under perioden 2020-2023.

Planen är antagen av bildningsnämnden och kommunfullmäktige.

Biblioteksverksamheten i Hallsbergs kommun består av folkbibliotek, genom huvudbibliotek i Hallsberg och filialer i Pålsboda och Hjortkvarn samt skolbibliotek på kommunens grundskolor.

1.1 Några viktiga styrdokument

Regeringsformen, 1 och 2 kap.(1974:152)

Bibliotekslagen (2013:801)

Skollagen, 2 kap. 36 § (2010:800)

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

Bibliotekens internationella manifest (IFLA/UNESCO)

Biblioteksplan för Region Örebro län 2020-2023

Styrsystem för Hallsbergs kommun

1.1.1 Bibliotekslagen i korthet

Varje kommun ska ha folkbibliotek och skoleleverna ska ha tillgång till skolbibliotek.

Kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Det allmänna biblioteksväsendet ska:

- Verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.
- Främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.
- Ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning.
- Ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.
- Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Följande aspekter är viktiga:
 - Medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.
 - Särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.
 - Öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

- Ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.
- Allmänheten ska avgiftsfritt få låna, oavsett publiceringsform.
- För att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän samverka.

1.1.2 Skollagen och läroplanen

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Skolbiblioteket har en utpekad roll i läroplanen, där det står att rektor har ett särskilt ansvar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

1.1.3 Strategiska områden i styrsystem för Hallsbergs kommun

Hållbar kommun

Bibliotek är i sig en gemensam hållbar verksamhet, då det går ut på att många kan använda samma resurs flera gånger.

Biblioteket bidrar också till att öka människors livskvalitet och bildningsnivå.

Livslångt lärande

Bibliotek är i hög grad en del av det livslånga lärandet. De används av studerande på alla nivåer, från förskola till högre studier. Bibliotek spelar även en stor roll i det egna frivilliga lärandet, oavsett ålder.

Allas inflytande

Biblioteken möter många människor, ska stå för ett professionellt bemötande och lyssna på idéer och synpunkter om verksamheten.

Med hjälp av biblioteket kan den enskilde skaffa sig kunskap och bilda sig en egen uppfattning, vilket bidrar till möjligheten att kunna påverka och delta i samhällsutvecklingen.

God service

Biblioteken ska kännetecknas av god service till besökare och användare.

Alla ska känna sig välkomna och bli bemötta på ett respektfullt sätt. Det ska kännas som en pålitlig och demokratisk plats som erbjuder resurser till stöd för människors möjlighet till läsoplevelser och kunskapssökande.

2 Bibliotekets roll i Hallsberg

Folkbiblioteket är till för alla och har ett brett uppdrag som omfattar litteratur, informationsförmedling, kultur och att vara en mötesplats.

Att utan kostnad tillgängliggöra medier i olika former, att främja läsning samt att bidra till ökad digital delaktighet är grunden i verksamheten.

Bibliotekets offentliga rum utgör en demokratisk mötesplats som värnar tryckfriheten och yttrandefriheten, lyfter samhällets mångfald och bidrar till det livslånga lärandet.

Biblioteket bidrar till att skapa en attraktiv kommun genom att vara ett lokalt kunskapscentrum, erbjuda kulturupplevelser och ett mångsidigt medieutbud.

Media köps in utifrån personalens professionella bedömning av behov, utgivning och kvalitet.

Mediebeståndet ska vara brett och varierat. Det ska spegla såväl äldre som nyutkommen litteratur, ta hänsyn till samhällsutvecklingen samt medborgarnas behov och önskemål.

Litteratur som biblioteket inte kan tillhandahålla fjärlånas från andra bibliotek i länet eller landet.

Det ska finnas medier för personer med särskilda behov och medier på olika språk, däribland de nationella minoritetsspråken.

Biblioteket lånar ut media i olika former, tillhandahåller dagstidningar och tidskrifter samt ger tillgång till publika datorer och trådlöst nätverk. Det finns möjlighet att skriva ut, kopiera och skanna dokument.

Verksamheten kompletteras med mindre evenemang, föreläsningar och utställningar.

Medborgarnas behov ska ställas i centrum och verksamheten ska anpassas efter samhällsutvecklingen. För att nå alla grupper i samhället måste biblioteket ständigt söka nya vägar för att synliggöra och marknadsföra verksamheten.

Rektor på varje grundskola ansvarar för att skolbibliotek finns tillgängligt för eleverna samt att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen.

I kommunen finns två bibliotek med andra huvudmän än Hallsbergs kommun. Det är gymnasiebiblioteket på Alléskolan, som Sydnärkes utbildningsförbund ansvarar för och biblioteket på Kävesta folkhögskola, som Region Örebro län är huvudman för.

3 Personal

Snabba samhällsförändringar ställer stora krav på flexibilitet och förändringsberedskap hos bibliotekspersonalen. För att vara ett attraktivt bibliotek är medarbetarnas kunskaper, professionalism och bemötande av besökarna en viktig framgångsfaktor.

Strävan är att personalen ska ha en akademisk utbildning.

För att kompetensen ska bibehållas och öka ska återkommande fortbildningsinsatser erbjudas personalen

En öppen och tillåtande atmosfär, med utrymme för frågor, samtal och möjlighet att prova metoder och nya rutiner, ger förutsättningar för utveckling av service och tjänster.

4 Omvärld

Informationsutbudet är idag enormt och teknikutvecklingen ger den enskilde ökade möjligheter att ta del av allt mer information. Krav på utbildning och livslångt lärande ökar. Bibliotekets verksamhet har förändrats över tid och kommer att fortsätta förändras.

Omvärldsbevakning behöver göras för att få en beredskap inför framtiden samt ge inspiration och idéer till verksamhetsutveckling.

Faktorer som kan påverka biblioteksverksamheten i Hallsberg de kommande åren:

- Beslut om reformer med utgångspunkt från förslaget till en nationell biblioteksstrategi, "Demokratins skattkammare".
- Många besökare med bakgrund i andra länder.
- Samhällets fortsatta utveckling av digitala tjänster samt det digitala utanförskapet.
- Stora informationsflöden.
- Den tekniska utvecklingen.
- Rapporter om sjunkande läsförmåga hos barn och unga.
- Ökande andel äldre invånare.
- Ändrade kultur- och medievanor.
- Barnrättskonventionen blivit svensk lag.

5 Fokusområden

5.1 Barn och unga

Alla barn och ungdomar har rätt till bibliotek. Bibliotekets insatser för barn och ungdomar ska utgå från lagen om FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnets bästa ska komma i främsta rummet och principerna om alla barns rättigheter och lika värde ska prioriteras.

Biblioteksverksamheten för barn och ungdomar är inriktad på insatser som uppmuntrar och stimulerar litteraturupplevelser, läsning och kunskapsökande.

Bildningsnämnden ansvarar för både folk- och skolbibliotek i kommunen. De båda bibliotekstyperna har delvis olika uppdrag, men arbetar med samma barn och ungdomar. Folkbiblioteket kan stödja skolans uppdrag inom läskunnighetsområdet genom sitt läsfrämjande arbete.

En utveckling av samverkan mellan folkbibliotek och skolbibliotek gör att kommunens resurser används effektivt. De båda bibliotekstyperna kompletterar varandra och ger en helhetssyn kring att nå barn och unga.

Samtliga förskolor i kommunen ska ha del av biblioteksservice.

Folkbibliotek

Att behärska språket är en viktig nyckel för framtiden och läsning är en viktig förutsättning för språkutveckling. Läsning stimulerar även fantasi, känslor, kunskap och förståelse. Det lässtimulerande arbetet riktas både till barnen och till föräldrar och andra vuxna i barnens närhet. Folkbiblioteket ska väcka läslust och inspirera till barns fritidsläsning.

I det arbetet är målsättningen att öka kontakterna och samverkan med andra aktörer, t ex förskolor och familjecentral samt att utveckla metoder för läsfrämjande arbete, både på biblioteket och på andra platser.

Biblioteket anordnar mindre kulturaktiviteter som vänder sig till barn och unga, både för att ta del av andras skapande och att skapa själva.

Barnavdelningen ska vara utformad på ett välkomnande och funktionellt sätt, anpassat till barns behov.

Mediebeståndet för barn och unga ska vara brett, aktuellt och tillgängligt för besökarna.

Barnrättskonventionen ska implementeras i bibliotekets verksamhet.

Skolbibliotek

Skolbibliotekets verksamhet ska vara en integrerad del i skolans undervisning. Det ska finnas tillgång till bemannade skolbibliotek på samtliga grundskolor i kommunen. Lokaler ska vara ändamålsenliga och mediebeståndet uppdaterat och relevant, med kvalitet och bredd. Eleverna ska ges möjlighet till lån, både för läsning under skoltid och för fritidsläsning.

Skolbiblioteken anpassas efter elevernas behov och utformas så att de lockar till läsning. Verksamheten ska vara en del i att elever utvecklas i sin läsning, genom att stötta, inspirera och utmana. Bra skolbibliotek bidrar till att öka elevernas måluppfyllelse när det gäller språkutveckling, läsförmåga och läsförståelse. Biblioteket ska vara ett stöd för elever att lära sig hitta relevant information och värdera källor.

Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Samverkan behöver ske mellan skolledare, lärare och skolbibliotekarie för att skapa planering, struktur och likvärdighet för skolbibliotekens uppdrag och funktion.

Skolbiblioteket bör finnas med som en del i skolans systematiska kvalitetsarbete.

5.2 Samverkan

Biblioteket ska vara öppet för olika typer av samarbete och samverkan på lokal nivå. Det kan vara både med andra verksamheter inom kommunen och med externa aktörer inom civilsamhället. Samarbeten kan också handla om att biblioteket är delaktigt i aktiviteter utanför de egna lokalerna.

Nya samarbeten behöver sökas för att kartlägga behov hos bibliotekens prioriterade grupper och för att nå ut med information om verksamheten.

En målgrupp som inte omnämns i bibliotekslagen är de äldre, som är en viktig grupp att utveckla verksamheten för och se vilka samverkansmöjligheter som kan finnas.

Hallsbergs bibliotek ska samverka med andra bibliotek, främst inom Örebro län. En mediasamverkan mellan folkbiblioteken finns inom länet. Under planperioden ska möjligheten till utökning och fördjupning av samverkan inom fler områden undersökas, med målet att ge bättre och ökad tillgänglighet till biblioteksservice för invånarna.

Biblioteket ska fortsätta att delta i olika projekt, utbildningar och nätverk som bedrivs tillsammans med övriga bibliotek i länet samt Biblioteksutveckling Region Örebro län.

5.3 Tillgänglighet

Biblioteket är till för alla på lika villkor oavsett bakgrund. Det ska vara möjligt för alla att ta del av bibliotekets utbud samt bli likvärdigt bemött oberoende av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Biblioteket ska vara tillgängligt så väl fysiskt som till innehåll och ge tillgång till information och upplevelser genom de medier som erbjuds.

Aktiviteter för vuxna ska genomföras, främst kopplade till läslust och intresse för litteratur, men även till folkbildning och andra kulturyttringar.

Biblioteket tillhandahåller en öppen miljö där människor kan vistas och mötas.

Ett viktigt uppdrag för biblioteket är att bidra till att öka den digitala delaktigheten i samhället för de personer som inte har kunskap om eller tillgång till tekniken för databaserad information och tjänster.

Biblioteket ska arbeta för att finna nya sätt för den uppsökande biblioteksverksamheten, med målet att nå ut till fler människor, samt att arbeta med att göra biblioteket och dess tjänster synliga och kända via olika kanaler.

Bibliotekslokalerna ska vara centralt belägna samt ändamålsenliga och möjliga att anpassa till det framtida bibliotekets funktion. Biblioteksmiljön ska vara tillgänglig och inbjudande för besökarna att vistas i samt erbjuda en god arbetsmiljö för personalen.

Användarnas och allmänhetens frågor och förslag ska beaktas och tillvaratas i verksamheten.

6 Utvärdering

Biblioteket ska årligen utarbeta verksamhetsplaner för folk- respektive skolbibliotek med utgångspunkt från biblioteksplanen.

Uppföljning sker i den årliga verksamhetsberättelsen, som redovisas till bildningsnämnden.

Utvärdering och revidering av biblioteksplanen sker under år 2023.